

Rhaglen Sgrinio
Ymlediadau Aortig
Abdomenol Cymru

Wales Abdominal
Aortic Aneurysm
Screening Programme

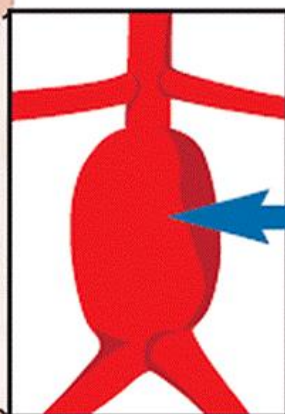
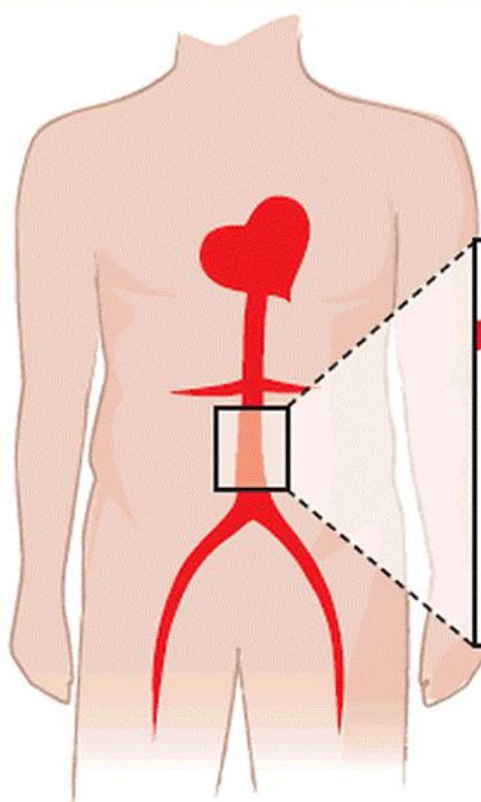
GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru

Adroddiad Ystadegol Blynyddol 2017-18

Ionawr 2019

ymlediad aortig
abdomenol

abdominal aortic
aneurysm

Amdanom ni

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn bodoli i ddiogelu a gwella iechyd a lles a lleihau anghydraddoldebau iechyd i bobl yng Nghymru.

Rydym yn rhan o'r GIG ac yn adrodd i'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yn Llywodraeth Cymru.

Ein gweledigaeth yw sicrhau Cymru iachach, hapusach a thecach. Rydym yn gweithio yn lleol, yn genedlaethol, gyda'n partneriaid ac ar draws cymunedau yn y meysydd canlynol:

Diogelu iechyd — darparu gwybodaeth a chynghor a chymryd camau i ddiogelu pobl rhag clefyd trosglwyddadwy a pheryglon amgylcheddol

Gofal sylfaenol, cymunedol ac integredig — cryfhau effaith iechyd y cyhoedd drwy bolisi, comisiynu, cynllunio a darparu gwasanaethau

Microbioleg — darparu rhwydwaith o wasanaethau microbioleg sy'n cynorthwyo diagnosis o glefydau heintus a'u rheoli

Diogelu — darparu arbenigedd a chynghor strategol i helpu i ddiogelu plant ac oedolion agored i niwed

Sgrinio — darparu rhaglenni sgrinio sy'n cynorthwyo canfod clefydau'n gynnar, eu hatal a'u trin

Gwybodaeth iechyd — dadansoddi data iechyd y cyhoedd, dod o hyd i dystiolaeth a rheoli gwybodaeth

Gwella ansawdd a diogelwch cleifion y GIG — darparu gwybodaeth, cynghor a chymorth i'r GIG i wella canlyniadau cleifion

Polisi, ymchwil a datblygu rhyngwladol — dylanwadu ar bolisi, cynorthwyo ymchwil a chyfrannu at ddatblygu iechyd yn rhyngwladol

Gwella iechyd — gweithio ar draws asiantaethau a darparu gwasanaethau i'r boblogaeth er mwyn gwella iechyd a lleihau anghydraddoldebau iechyd

Rhagor o wybodaeth

Gwefan: www.publichealthwales.org/strategy
E-bost: general.enquiries@wales.nhs.uk
Twitter: @PublicHealthW
Facebook: <https://www.facebook.com/PublicHealthWales/>

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru 2017-18
--------------------------------------	---

Mae'r adroddiad hwn yn grynodeb manwl o wybodaeth am waith a wnaed gan Raglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru ar gyfer y flwyddyn o fis Ebrill 2017 tan ddiwedd mis Mawrth 2018.

Manylion Cyhoeddi:

Teitl: Adroddiad Ystadegol Blynyddol Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru 2017-18

Dyddiad: Cyhoeddwyd yr adroddiad hwn ar 31 Ionawr 2019

ISBN: 978-1-78986-013-9

I gael rhagor o wybodaeth am yr adroddiad hwn cysylltwch â:

Helen Clayton, Rheolwr Gwasanaethau Gwybodeg a Data
Yr Adran Wybodeg, Llawr 6, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Rhif 2 Cwr y Ddinas,
Stryd Tyndall, Caerdydd, CF10 4BZ
Ffôn: 029 2010 4405

E-bost: Screening.Information@wales.nhs.uk

Datganiad Sicrhau Ansawdd

Mae cofnodion sgrinio data yn cael eu diweddarau'n barhaus. Mae'r cronfeydd data a ddefnyddir gan Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cael eu diweddarau'n ddyddiol pan fydd cofnodion yn cael eu hychwanegu, eu newid neu eu dileu (archifo). Gallai hyn ymwneud â phan fydd unigolyn wedi'i nodi fel un y mae angen sgrinio arno; wedi cael canlyniadau sy'n rhaid eu cofnodi, neu â newid statws ac nad oes angen sgrinio arno mwyach yn y drefn honno. Ceir data gan nifer mawr o ffynonellau gwahanol gyda lefelau amrywiol o gywirdeb a chyflawnrwydd. Mae'r Adran Sgrinio yn gwirio data ar gyfer cywirdeb drwy gymharu setiau data – er enghraifft data practis meddyg teulu – ac yn cywiro'r data codio lle y bo'n bosibl. Dylid nodi y ceir oedi weithiau o ran casglu data – er enghraifft efallai na fydd person yn cofrestru gyda'i feddyg teulu ar unwaith os bydd yn symud cyfeiriad. Felly bydd yr oedi hwn yn effeithio ar gyflawnrwydd y data yn dibynnu ar amgylchiadau unigol. Yn ogystal, dylai'r darllenydd fod yn ymwybodol bod data'n cael eu diweddarau'n barhaus a gall fod mân ailgywiriadau yn y niferoedd a ddyfynnir yn y ddogfen hon o un flwyddyn i'r llall oherwydd adnewyddu data.

© 2019 Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru

Gellir atgynhyrchu deunydd yn y ddogfen hon o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored (DLA)

<http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence-cymraeg/version/3/> ar yr amod y caiff hynny ei wneud yn gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol.

Dylid cydnabod Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Mae'r hawlfraint o ran y trefniant teipograffyddol, y dylunio a'r diwygio yn eiddo i Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Cynnwys

1	CYFLWYNIAD	5
1.1	'Negeseuon allweddol' i'r cyhoedd	5
1.2	Cyflawni'r rhaglen	6
1.3	Llwybr sgrinio	6
2	PENAWDAU YSTADEGOL	7
3	DATA.....	8
3.1	Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio	8
3.2	Heb eu delweddu	12
3.3	Dynion sy'n hunanatgyfeirio	13
3.4	Ymlediadau Aortig Abdomenol a gafodd eu canfod	14
3.5	Nifer y rhai a gafodd Oruchwyliaeth ar gyfer Ymlediad	15
3.6	Atgyfeirio i Dîm Amlddisgyblaethol	15
4	DIFFINIADAU	16
5	TÎM CYNHYRCHU A RHESTR CYN RHYDDHAU	17

Tablau a Graffiau

Tabl 1a:	Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio am ymlediadau aortig abdomenol yn ôl Bwrdd Iechyd Preswyl.....	8
Graff 1a:	Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio am ymlediadau aortig abdomenol yn ôl Bwrdd Iechyd Preswyl (%).....	9
Tabl 1b:	Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio am ymlediadau aortig abdomenol yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd Preswyl (%).....	10
Graff 1b:	Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio am ymlediadau aortig abdomenol yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd Preswyl (%).....	11
Tabl 2:	Cyfradd heb ei delweddu yn ôl Bwrdd Iechyd Preswyl.....	12
Tabl 3:	Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio gydag ymlediad aortig abdomenol ($\geq 3\text{cm}$) wedi'i ganfod yn ôl Bwrdd Iechyd Preswyl..	14

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru 2017-18
--------------------------------------	---

1 Cyflwyniad

Dyma'r pumed adroddiad ystadegol blynyddol a gyhoeddir gan Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru (y Rhaglen).

Lansiwyd y Rhaglen ym mis Mai 2013 a'i nod yw haneru marwolaethau sy'n gysylltiedig ag ymlediad aortig abdomenol (ymlediad) erbyn 2025 yn y boblogaeth gymwys drwy raglen sgrinio systematig ar gyfer dynion 65 oed sy'n byw yng Nghymru. Ers 1 Mai 2015 gall dynion dros 65 oed gysylltu â'r swyddfeydd sgrinio lleol i ofyn am sgan sgrinio ymlediad.

Mae ymchwil wedi dangos y gall rhaglen sgrinio o ansawdd uchel ar gyfer ymlediad lleihau marwolaethau oherwydd ymlediad aortig toredig tua 50% mewn dynion 65 – 74 oed¹. Ym mis Chwefror 2007, cymeradwyodd y Pwyllgor Sgrinio Cenedlaethol gyflwyno sgrinio am ymlediadau i ddynion 65 oed drwy ddefnyddio sganio uwchsain abdomenol ar yr amod bod:

- Gwybodaeth glir am risgiau llawdriniaeth ddewisol yn cael ei rhoi i'r dynion a wahoddwyd, a
- Bod rhwydweithiau fasgwlaidd yn eu lle i drin unigolion a atgyfeiriwyd o sgrinio

1.1 'Negeseuon allweddol' i'r cyhoedd

- Mae cael y prawf sgrinio ymlediad aortig abdomenol (ymlediad) yn lleihau'r risg o farw o ymlediad. Mae dod o hyd i ymlediad yn gynnar yn rhoi'r cyfle gorau i'r dyn gael triniaeth a goroesi.
- Yr aorta yw'r brif bibell waed sy'n cyflenwi gwaed i'r corff. Mae ymlediad yn chwyddo yn yr aorta yn eich abdomen, ac os bydd yn cael ei gadael heb ei chanfod, efallai y bydd yn rhannu neu dorri.
- Mae sgrinio am ymlediad yn cynnwys sgan uwchsain syml i fesur yr aorta abdomenol.
- Mae sgrinio am ymlediad yn brawf am ddim gan y GIG a gynhelir mewn clinigau cymunedol.
- Dewis y dyn yw cymryd rhan mewn sgrinio am ymlediad.

¹ Ashton HA, Buxton MJ, Day NE, Kim LG, Marteau TM, Scott RAP et al. (2002) Multicentre Aneurysm Screening Study Group. The Multicentre Aneurysm Screening Study (MASS) into the effect of abdominal aortic aneurysm screening on mortality in men: a randomised controlled trial. *Lancet*;360 (9345):1531-9

1.2 Cyflawni'r rhaglen

Mae Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gyfrifol am reoli, cyflawni a sicrhau ansawdd y rhaglen. Mae'r rhaglen yn cyflogi Pennaeth Rhaglen, Arweinydd Sicrhau Ansawdd Llawfeddygol Fasgwlaidd, Cynghorydd Delweddu Clinigol, Arweinydd Ansawdd, Addysg a Hyfforddiant, tri hyfforddwr sgiliau clinigol a Chydlynnydd Gweinyddu Cymru Gyfan gyda chymorth gan dîm ysgrifenyddol a gweinyddol. Er ei bod yn rhaglen i Gymru gyfan, ceir cydlynu rhanbarthol gan dri Chydlynnydd Rhanbarthol a thîm o 18 o sgrinwyr.

1.3 Llwybr sgrinio

- Mae dynion 65 oed sy'n byw yng Nghymru ac wedi cofrestru gyda meddyg teulu yn cael eu gwahodd am sgan uwchsain untro i wirio a oes ganddynt ymlediad.
- Mae'r prawf yn cynnwys sgan syml o'r aorta abdomenol, gan fesur rhan letaf yr aorta.
- Mae sganio uwchsain yn cael ei gynnal mewn 66 o glinigau cymunedol ledled Cymru gan gynnwys ysbytai cymunedol, clinigau iechyd, canolfannau adnoddau sylfaenol a phractisau meddyg teulu.
- Mae dynion â diamedr aortig abdomenol o lai na 3cm yn cael eu rhyddhau o'r rhaglen.
- Mae dynion ag ymlediad bach neu ganolig yn cael eu cynnwys yn y rhaglen oruchwylio ac maent yn cael cynnig:
 - ymlediad bach (3 - 4.4cm) sgan blynyddol
 - ymlediad canolig (4.5 - 5.4cm) sgan bob pedwar mis
 - apwyntiad ffôn gyda'r nyrs goruchwylio ymlediad i drafod y canlyniad a'i oblygiadau o ran iechyd
 - anogaeth i drefnu apwyntiad gyda'u meddyg teulu i gael cyngor ar ffordd o fyw ac iechyd, monitro pwysedd gwaed a'r therapi meddygol gorau
- Mae dynion ag ymlediad mawr 5.5cm neu fwy (neu dwf o 1cm neu fwy mewn 12 mis) yn cael eu hatgyfeirio i'r tîm Amlbroffesiynol Rhwydwaith Fasgwlaidd dewisol (Tîm Amlddisgyblaethol).
- Mae dynion ag aorta heb ei delweddu yn cael cynnig ail apwyntiad a'u hatgyfeirio i adran ddelweddu feddygol os yw'r ail apwyntiad yn aflwyddiannus o ran mesur yr aorta.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn www.aascreening.wales.nhs.uk

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru 2017-18
--------------------------------------	---

2 Penawdau Ystadegol

Mae'r adroddiad hwn yn cwmpasu'r cyfnod amser rhwng mis Ebrill 2017 a mis Mawrth 2018.

Mae nifer y rhai a gafodd eu sgrinio wedi'i ddiffinio fel y rhai a wahoddwyd yn y flwyddyn 2017-18 a gafodd sgan erbyn 30 Mehefin 2018.

- Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio o blith cyfranogwyr a wahoddwyd rhwng mis Ebrill 2017 a mis Mawrth 2018 oedd 79.2%, yn amrywio o 74.7% ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan i 81.4% ym Mwrdd Iechyd Addysgu Powys.
- Mae'r nifer sy'n cael eu sgrinio yn uwch ymhlith y dynion hynny sy'n byw yn yr ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf (84.3%) o gymharu â'r ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf (72.4%).
- Ar ôl cynyddu yn 2016-17, gwnaeth y nifer a gafodd eu sgrinio am ymlediadau ostwng yn 2017-18 i ychydig o dan y targed o 80% ar 79.2%.

Rhwng mis Ebrill 2017 a mis Mawrth 2018:

- Cafodd 16,668 o ddynion cymwys eu gwahodd gan y rhaglen
- Aeth 13,193 o ddynion i gael eu sgan cyntaf o dan y Rhaglen a chael canlyniad sgan diffiniol. O'r rhain, cafodd 161 o ymlediadau (1.2%) eu canfod gan y rhaglen sgrinio
- Roedd angen i 40 o ddynion a gafodd eu sganio gael atgyfeiriad i'r tîm amlddisgyblaethol rhwydwaith fasgwlaidd dewisol. Cafodd 90% o ddynion eu hatgyfeirio o fewn dau ddiwrnod gwaith i'r sgan
- Cafodd 40 o ddynion lawdriniaeth atgyweiriad agored, neu endofasgwlaidd (EVAR). Mae hon yn garfan wahanol i'r dynion a gafodd eu sganio a'u hatgyfeirio yn y flwyddyn. Cafodd 14 (35%) o'r rhain eu llawdriniaeth wedi'i chwblhau o fewn pedair neu wyth wythnos i'r atgyfeiriad, yn dibynnu ar faint yr ymlediad a ganfuwyd
- Cymerwyd 845 (91%) o sganiau gwyliadwriaeth o fewn y safon o 928 o gyfleoedd posibl (ymlediad canolig ar oruchwyliaeth chwarterol o fewn 11 i 15 wythnos, ymlediad bach ar oruchwyliaeth flynyddol o fewn 50 i 56 wythnos i'w sgan llwyddiannus blaenorol)
- Sgriniwyd 1226 o ddynion a wnaeth hunanatgyfeirio gyda 53 o ymlediadau (2.8%) wedi'u canfod

3 Data

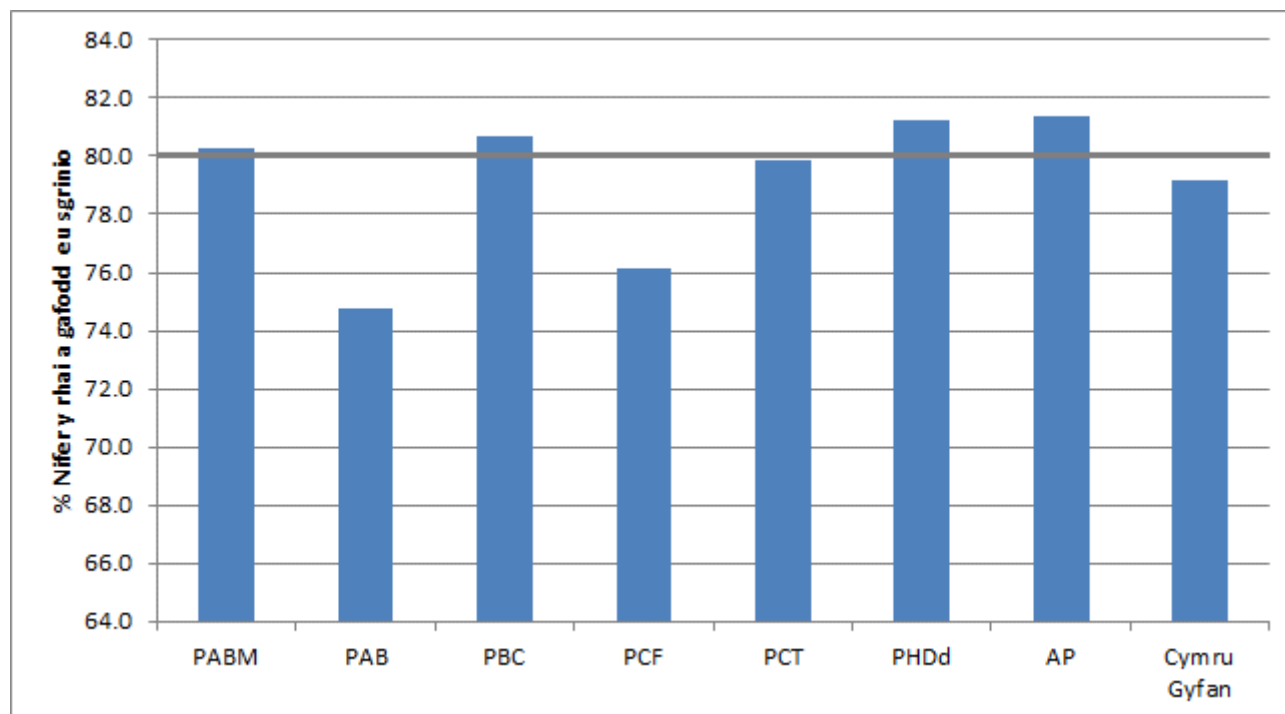
3.1 Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio

Y Safon: Isafswm o 80% o ddynion a wahoddwyd sy'n mynd i sgrinio am ymlediadau yn cael eu profi.

Tabl 1a: Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio am ymlediadau aortig abdomenol yn ôl Bwrdd Iechyd Preswyl

Bwrdd Iechyd	Cymwys	Profwyd	% nifer y rhai a gafodd eu sgrinio
Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	2749	2206	80.2
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	2834	2118	74.7
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	4384	3537	80.7
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	1901	1447	76.1
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	1400	1118	79.9
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	2273	1846	81.2
Bwrdd Iechyd Addysgu Powys	934	760	81.4
Anhysbys	193	161	83.4
Cymru Gyfan	16668	13193	79.2

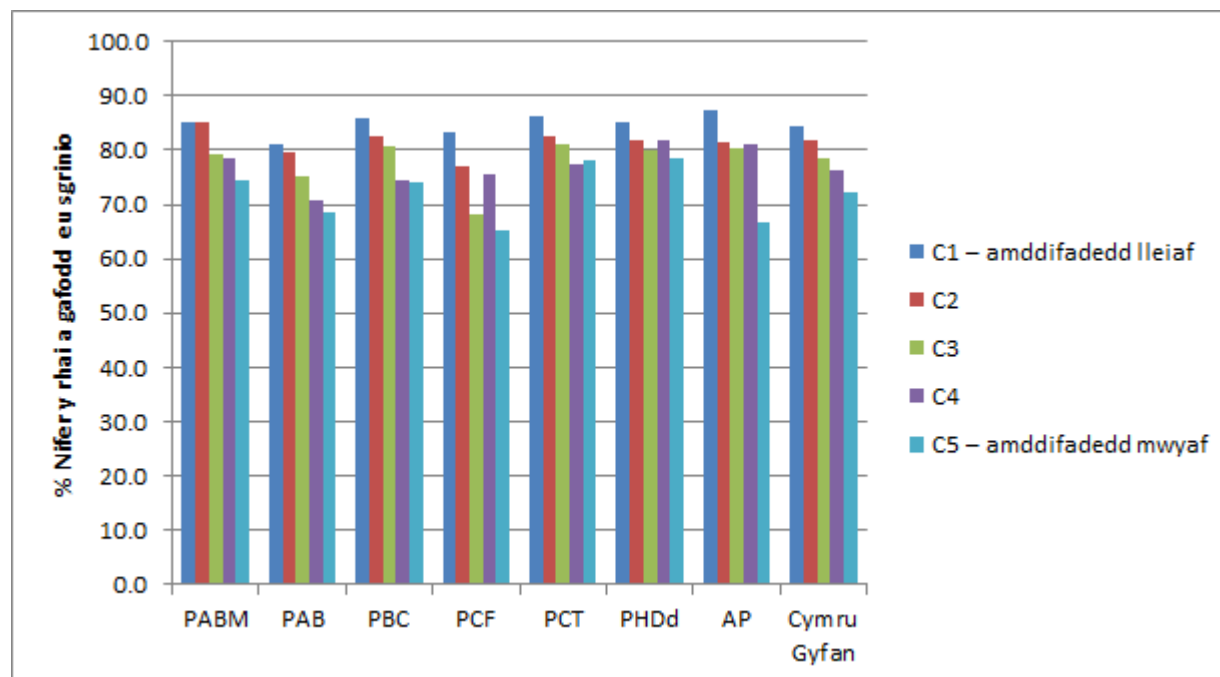
Noder: nifer y rhai a gafodd eu sgrinio wedi'i ddatgan (o'r rhai cymwys a wahoddwyd yn y flwyddyn, nifer a brofwyd erbyn 30 Mehefin 2018). Mae anhysbys yn cyfeirio at ddynion na ellir eu dyrannu i fwrdd iechyd.

Graff 1a: Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio am ymlediadau aortig abdomenol yn ôl Bwrdd Iechyd Preswyl (%)

Tabl 1b: Sgrinio am ymlediadau aortig abdomenol yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd preswyl (%)

Bwrdd Iechyd	C1 - amddifadedd lleiaf	C2	C3	C4	C5 – amddifadedd mwyaf	Anhysbys	Cyfanswm
Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	85.3	85.0	79.3	78.5	74.4	0.0	80.2
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	81.0	79.5	75.1	70.9	68.7	0.0	74.7
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	85.9	82.6	80.5	74.6	74.2	0.0	80.7
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	83.2	77.1	68.0	75.4	65.3	0.0	76.1
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	86.3	82.7	81.0	77.5	78.2	0.0	79.9
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	85.2	82.0	80.0	81.9	78.6	0.0	81.2
Bwrdd Iechyd Addysgu Powys	87.2	81.4	80.2	81.3	66.7	0.0	81.4
Anhysbys	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	83.4	83.4
Cymru Gyfan	84.3	81.8	78.7	76.3	72.4	83.4	79.2

Noder: Mae anhysbys yn cyfeirio at ddynion na ellir eu dyrannu i fwrdd iechyd; fodd bynnag, maent wedi'u cynnwys yn y cyfanswm ar gyfer Cymru gyfan.

Graff 1b: Sgrinio am ymlediadau aortig abdomenol yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd Preswyl (%)

Mae hyn yn dangos, yn gyffredinol ar draws pob Bwrdd Iechyd, bod nifer y rhai a gafodd eu sgrinio yn gostwng wrth i'r sgôr amddifadedd gynyddu.

3.2 Heb eu delweddu

Y Safon: $\leq 3\%$ o apwyntiadau a ganiatawyd a arweiniodd at aorta heb ei delweddu.

Tabl 2: Cyfradd heb ei delweddu yn ôl Bwrdd Iechyd Preswyl

Bwrdd Iechyd	Sganiau	Heb eu delweddu	Cyfradd heb eu delweddu (%)
Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	2556	17	0.7
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	2458	36	1.5
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	4210	44	1.0
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	1803	27	1.5
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	1294	24	1.9
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	2182	18	0.8
Bwrdd Iechyd Addysgu Powys	821	12	1.5
Anhysbys	192	1	0.5
Cymru Gyfan	15516	179	1.15

Noder: mae data heb eu delweddu yn cyfeirio at nifer yr apwyntiadau a gwblhawyd lle na chafodd yr aorta abdomenol ei gweld.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru 2017-18
--------------------------------------	---

3.3 Dynion sy'n hunanatgyfeirio

Ers 1 Mai 2015, gall dynion dros 65 oed nad ydynt wedi cael sgan sgrinio uwchsain ar gyfer ymlediadau hunanatgyfeirio drwy gysylltu â'r rhaglen sgrinio i ofyn am apwyntiad. Rhagwelir y bydd nifer o ddynion sy'n hunanatgyfeirio ar gyfer sgrinio am ymlediadau yn gostwng wrth i'r Rhaglen aeddfedu.

Yn ystod 2017-18, sganiwyd 1,226 o ddynion a wnaeth hunanatgyfeirio gyda 34 (2.8%) o ymlediadau wedi'u canfod. Mae hyn yn cynnwys dynion nad ydynt wedi'u gwahodd gan y rhaglen yn flaenorol yn unig.

3.4 Ymlediadau Aortig Abdomenol a gafodd eu canfod

Y Safon: O'r rhai a sgriniwyd disgwylir y bydd gan 1% ymlediad ($\geq 3\text{cm}$).

Tabl 3: Nifer y rhai a gafodd eu sgrinio a gydag ymlediad aortig abdomenol ($\geq 3\text{cm}$) wedi'i ganfod yn ôl Bwrdd Iechyd Preswyl

Bwrdd Iechyd	Mynychwyd	Cyfanswm yr ymlediadau aortig abdomenol	Cyfradd Ganfod (%)
Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	2234	20	0.9
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	2078	25	1.2
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	3535	49	1.4
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	1432	21	1.5
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	1147	11	1.0
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	1868	21	1.1
Bwrdd Iechyd Addysgu Powys	737	11	1.5
Anhysbys	168	3	1.8
Cymru Gyfan	13199	161	1.2

Noder: Dynion ag ymlediad ($\geq 3\text{cm}$) a gafodd ei ganfod dim ond wedi'u cyfrif ar y sgan diffiniol cyntaf nid sganiau gwyliadwriaeth. Nid yw heb ei ddelweddu yn ganlyniad sgan diffiniol. Mae anhysbys yn cyfeirio at ddynion na ellir eu dyrannu i fwrdd iechyd.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru 2017-18
--------------------------------------	---

3.5 Nifer y rhai a gafodd Oruchwyliaeth ar gyfer Ymlediad

Mae nifer y rhai a gafodd oruchwyliaeth ar gyfer y cyfnod amser hwn 2017-18, yn cynnwys dynion ag ymlediad canolig a ganfuwyd, a wahoddwyd am oruchwyliaeth chwarterol, a dynion ag ymlediad bach a ganfuwyd, a wahoddwyd am oruchwyliaeth flynyddol.

Yn ystod 2017-18, aethpwyd i 845 o apwyntiadau goruchwyliaeth (91.1%) o fewn y safon o blith 928 o gyfleoedd posibl (dylai dynion ag ymlediad canolig ar oruchwyliaeth chwarterol gael eu hailsganio o fewn 11 i 15 wythnos, a dylai dynion ag ymlediad bach, ar oruchwyliaeth flynyddol, gael eu hailsganio o fewn 50 i 56 wythnos i'w sgan llwyddiannus blaenorol).

3.6 Atgyfeirio i Dîm Amlddisgyblaethol

Yn ystod 2017-18, cafodd 40 o ddynion eu sganio ac roedd angen iddynt gael eu hatgyfeirio i'r tîm amlddisgyblaethol rhwydwaith fasgwlaidd dewisol. Nid yw hyn yn cynnwys atgyfeiriadau i wasanaethau fasgwlaidd ar alwad (h.y. y rhai ag ymlediad mawr iawn wedi'i ganfod). O'r cyfanswm a gafodd ei atgyfeirio, cafodd 90% eu hatgyfeirio o fewn dau ddiwrnod gwaith i'r sgan.

Cafodd 40 o ddynion llawdriniaeth atgyweiriad agored, neu EVAR. Mae hon yn garfan wahanol i'r dynion a gafodd eu sganio a'u hatgyfeirio yn y flwyddyn. Cafodd 14 (35%) o'r rhain eu llawdriniaeth wedi'i chwblhau o fewn pedair neu wyth wythnos i'r atgyfeiriad, yn dibynnu ar faint yr ymlediad a ganfuwyd. Cafodd cydymffurfiaeth â'r safon brydlondeb hon ei thrafod yn y tri ymweliad sicrhau ansawdd â'r rhwydweithiau fasgwlaidd dewisol ym mis Hydref 2018. Cafodd camau gweithredu eu trafod gyda'r rhwydweithiau fasgwlaidd dewisol i wella cydymffurfiaeth â'r safon hon.

Mae ychydig o gynnydd o ran cydymffurfio â'r safon hon ers yr Adroddiad Ystadegol Blynyddol blaenorol. Yn 2016-17, cafodd 12 o ddynion (29.3%) eu llawdriniaeth o fewn y safon brydlondeb. Mae sawl ffactor yn gyfrifol am yr oedi o ran triniaeth yn ystod y ddwy flynedd gan gynnwys:

- Dynion â chydafiacheddau eraill
- Lleihad o ran capasiti theatr
- Oedi mewn profion diagnostig cyn llawdriniaeth
- Cynnydd araf o ran datblygu rhwydweithiau fasgwlaidd dewisol rhanbarthol

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru 2017-18
--------------------------------------	---

4 Diffiniadau

Mae'r adran hon yn rhoi rhagor o fanylion am y cyfrifiadau a ddefnyddir yn yr adroddiad hwn.

Cymwys

Ar gyfer cyfrifo nifer y rhai a gafodd eu sgrinio, dynion cymwys oedd y rhai a oedd yn byw yng Nghymru a wahoddwyd yn y cyfnod amser. Mae dynion a gofrestrwyd â llaw (fel hunanatgyfeiriadau) wedi'u heithrio. Mae dynion a wahoddwyd a oedd yn cael eu heithrio o'r rhaglen yn y cyfnod amser yn sgil y ffaith eu bod allan o'r garfan wedi'u dileu.

Nifer y rhai sy'n cael eu sgrinio

Cafodd dynion eu cyfrif fel rhai a ymatebodd i'w gwahoddiad os cawsant eu gwahodd yn ystod y cyfnod amser Ebrill – Mawrth ac aethant i'w hapwyntiad erbyn 30 Mehefin 2018.

Amddifadedd

Cafodd cwintelau amddifadedd eu pennu drwy ddefnyddio Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) 2014, a'u mesur ar lefel ardal cynnyrch ehangach haen is. Mae ardaloedd cynnyrch ehangach haen is wedi'u graddio i gwintelau Cymru gyfan er mwyn gallu eu cymharu rhwng byrddau iechyd. Mae hyn yn golygu na fydd cyfran gyfartal o bobl ym mhob cwintel pan fyddwch yn ystyried pob bwrdd iechyd e.e. yn Sir Fynwy, mae 40% o'r boblogaeth yn byw yn y cwintel â'r amddifadedd lleiaf yng Nghymru, ond nid oes unrhyw ardaloedd yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru.

Bwrdd iechyd

Dyma'r bwrdd iechyd preswyl.

Canlyniad

Mae canlyniad sgan diffiniol yn eithrio'r rhai a gafodd ganlyniad terfynol lle nad oedd yn bosibl delweddu'r aorta abdomenol.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru 2017-18
--------------------------------------	---

5 Tîm Cynhyrchu a Rhestr Cyn Rhyddhau

Tîm Cynhyrchu:

Llywela Wilson	Pennaeth Rhaglen Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru
Dr Sharon Hillier	Cyfarwyddwr yr Adran Sgrinio
Heather Lewis	Ymgynghorydd Iechyd Cyhoeddus
Catherine Floyd	Cofrestrydd Arbenigol
Helen Clayton	Rheolwr Gwasanaethau Gwybodeg a Data
Mark James	Uwch-ddadansoddwr Gwybodeg a Data
Guy Stevens	Dirprwy Reolwr Gwasanaethau Gwybodeg a Data
Anna Ashman	Rheolwr Cyfathrebu
Sarah Thomas	Swyddog Cyfathrebu
Jennifer McGrath	Swyddog Clercol
Rhys George	Cofus Cyf (Cyfieithiad Cymraeg)

Rhestr Cyn Rhyddhau:

Cafodd yr Ystadegau Swyddogol hyn eu hanfon at y bobl ar y rhestr cyn-rhyddhau hon bum diwrnod gwaith cyn cyhoeddi yn unol â Gorchymyn Gweld Ystadegau Swyddogol cyn eu Rhyddhau (Cymru) 2009.

Iechyd Cyhoeddus Cymru

Jan Williams	Cadeirydd
Dr Tracey Cooper	Prif Weithredwr
Quentin Sandifer	Cyfarwyddwr Gweithredol ar Gyfer Gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus
Leah Morantz	Pennaeth Cyfathrebu

Llywodraeth Cymru

Dr Frank Atherton	Prif Swyddog Meddygol
Dr Andrew Goodall	Cyfarwyddwr Cyffredinol - Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Rebekah Tune	Pennaeth Cyfathrebu Strategol a Marchnata
Yr Athro Chris Jones	Dirprwy Brif Swyddog Meddygol / Cyfarwyddwr Meddygol GIG Cymru
Neil Surman	Dirprwy Gyfarwyddwr Iechyd Cyhoeddus
Dr Heather Payne	Uwch-swyddog Meddygol ar gyfer Iechyd Mamau a Phlant
Helen Tutt	Uwch-swyddog Gweithredol ar gyfer Sgrinio, Imiwneiddio ac Iechyd Rhywiol
Stephen Thomas	Pennaeth y Gangen Gwasanaethau Diogelu Iechyd